

Etika vo výskume sa stáva súčasťou praxe. Bude mať vlastných „trénerov“ na výskumných inštitúciách

To, že aj slovenská vedecko-výskumná prax bude dodržiavať etické zásady potvrdili kľúčové inštitúcie svojim podpisom deklarácie už minulý rok. Kultúra vedeckej integrity sa však dostáva do praxe aj formou ďalších krokov. Školia sa budúci „tréneri“ vedeckej integrity.

[Deklaráciu o posilnení kultúry vedeckej integrity na Slovensku \(Deklarácia\)](#) pripravilo Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) spoločne s odbornou komunitou minulý rok. V októbri 2021 sa k záväzku dodržiavať najvyššie etické štandardy v oblasti akademickej a výskumnej práce dobrovoľne prihlásilo tridsať organizácií vykonávajúcich a financujúcich výskum a vzdelávanie na Slovensku.

V súčasnosti CVTI SR organizuje pre signatárov deklarácie (výskumné inštitúcie a vysoké školy) **vzdelávanie budúcich „trénerov“ v oblasti vedeckej integrity.**

Plní sa tak 2. záväzok Deklarácie, v ktorom sa signatári zaväzujú: „...realizovať vzdelávanie na podporu správnej výskumnej praxe, ako najefektívnejšie proaktívne preventívne kroky na vytvorenie národného výskumného prostredia podporujúceho kultúru vedeckej integrity.“

„Aby takéto vzdelávanie nebolo iba formálne, musia ho garantovať osobnosti s nespochybniteľnou vlastnou integritou a praxou v sprostredkovaní hodnôt etiky akademickej a výskumnej práce. A práve takýchto odborníkov, ktorí budú na svojich inštitúciách vzdelávať v oblasti vedeckej integrity študentov, doktorandov aj svojich kolegov sme sa rozhodli počas októbra a novembra vyškoliť v rámci aktivity TRAIN the TRAINERS,“ uvádza Soňa Ftáčniková, koordinátorka pracovnej skupiny, ktorá sa podieľala na tvorbe Deklarácie.

Ako upresnila obsahom školenia sú dva Moduly. Prvý je venovaný **cnostiam a hodnotám** vedeckého pracovníka. Účastníci sa zoznámia s etickými kódexmi výskumníka. Patrí k nim Európsky kódex ALLEA, Národný etický kódex, ako aj kódex ich vlastnej inštitúcie. Témami diskusie sa stanú aj samotné cnosti a hodnoty. Objasnený bude i rozdiel medzi dialógom a dilemou.

Druhý modul hovorí o **integrite vedeckej práce**. Účastníci sa bližšie zoznámia s definíciami falzifikácie, fabrikácie, plagiátorstva, ako aj s pochybnými výskumnými praktikami používanými pri získavaní dát/materiálov, pri publikovaní, popularizácii či pri recenzovaní. Celý tréningový proces je vedený formou praktických riešení, prípadových štúdií, debát a dialógu.

Výskumné ústavy, vysoké školy, grantové agentúry, ale aj súkromné výskumné inštitúcie majú všetky svoje výskumné aktivity vykonávať v súlade so správnou vedeckou praxou. Rovnako všetky porušenia vedeckej integrity sa majú riešiť otvoreným a transparentným spôsobom. Pretože kvalita výskumu je jednoznačne spojená s najvyššou úrovňou vedeckej integrity. A pretože len etický výskum môže byť excelentný.

Kontakt pre médiá – Komunikačný odbor Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

tel: 02/59 374 253, tlacove@minedu.sk

Kontakt pre médiá – Centrum vedecko-technických informácií SR:

Eva Vašková, tel.: 02/ 69 25 113, eva.vaskova@cvtisr.sk